

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Tomáše Rychlého, JUDr. Pavla Simona a Mgr. Jitky Zavřelové, rozhodl o návrzích **náměstka ministra vnitra pro státní službu a státní tajemnice v Ministerstvu průmyslu a obchodu**, na rozhodnutí kompetenčních sporů mezi nimi a **Obvodním soudem pro Prahu 1 a Městským soudem v Praze**, a dalších účastníků sporů vedených u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 21 C 15/2019 a sp. zn. 21 C 57/2019, o náhradu škody a nemajetkové újmy: žalobce **Mgr. V. P.**, a žalovaná **Česká republika – Ministerstvo průmyslu a obchodu**, se sídlem v Praze 1, Na Františku 32, IČ 47609109,

t a k t o :

- I. Věci vedené u zvláštního senátu pod sp. zn. Konf 1/2021 a sp. zn. Konf 2/2021 **se spojují** ke společnému projednání a nadále budou vedeny pod sp. zn. Konf 1/2021.
- II. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věcech vedených u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 21 C 15/2019 a sp. zn. 21 C 57/2019, o náhradu škody a nemajetkové újmy, **je soud.**
- III. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2020, čj. 58 Co 115/2020 - 50, a ze dne 22. 5. 2020, čj. 62 Co 131/2020 - 40, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. 2. 2020, čj. 21 C 57/2019 - 36, a ze dne 4. 2. 2020, čj. 21 C 15/2019 - 27, **se zrušují.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhy doručenými zvláštnímu senátu dne 4. 1. 2021 a dne 21. 1. 2021 se náměstek ministra vnitra pro státní službu a státní tajemnice v Ministerstvu průmyslu a obchodu (dále též „navrhovatelé“) domáhali, aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb. (dále jen „zvláštní senát“) rozhodl tvrzené kompetenční spory ve věcech vedených u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 21 C 57/2019 a sp. zn. 21 C 15/2019.

[2] Z předložených spisů vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 1 (vedenou pod sp. zn. 21 C 15/2019, zde věc Konf 2/2021) dne 1. 2. 2019 se žalobce domáhá náhrady škody ve výši 300 000 Kč z titulu nesprávného úředního postupu státního tajemníka v Ministerstvu průmyslu a obchodu, který měl v letech 2015 až 2018 nečinně přihlížet šikanóznímu chování tehdejšího představeného žalobce Mgr. F. N. vůči jeho osobě. Ve snaze dosáhnout odchodu žalobce z jeho služebního

místa použil Mgr. N. postupně tři verze vykonstruovaného služebního hodnocení za rok 2016, zpracovaného v rozporu s příslušnými právními a služebními předpisy a dlouhodobě uplatňoval vůči žalobci šikanózní chování (pomluvy, neoprávněné výtky a dopisy, zadávání nesmyslných a neoprávněných úkolů, nezadávání žádných služebních úkolů, ukládání povinností neodpovídajících oboru služby, stálá kritika, ponižující výroky, snižování pracovních schopností a znalostí). Další nesprávný úřední postup spatřoval žalobce v přístupu státního tajemníka v Ministerstvu průmyslu a obchodu ke stížnostem [ze dne 2. 5. 2017, 24. 5. 2017, 5. 6. 2017, 9. 6. 2017, 10. 7. 2017, 25. 7. 2017, 4. 8. 2017 (2 stížnosti), 15. 8. 2017, 17. 8. 2017, 18. 8. 2017, 21. 8. 2017, 25. 8. 2017, 20. 11. 2017 (2 stížnosti) a 22. 11. 2017], které žalobce podal na svého tehdejšího představeného Mgr. F. N. ke služebnímu hodnocení žalobce za rok 2016. Dále se žalobce domáhal zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 700 000 Kč z titulu nezákonného rozhodnutí státního tajemníka v Ministerstvu průmyslu a obchodu o platu ze dne 27. 4. 2017, čj. MIPOX025JH8N, které bylo zrušeno rozhodnutím náměstka ministra vnitra pro státní službu ze dne 2. 8. 2017, čj. MV-76402-4/OSK-2017.

[4] Žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 1 (vedenou pod sp. zn. 21 C 57/2019, zde věc Konf 1/2021) dne 29. 4. 2019 se žalobce domáhal náhrady škody ve výši 500 000 Kč a zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 1 500 000 Kč z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v nečinnosti státního tajemníka v Ministerstvu průmyslu a obchodu, který měl dlouhodobě nečinně přihlížet šikanóznímu chování a jednání Mgr. F. N., jakožto nadřízeného žalobce, vůči žalobci a neřešit stížnosti (ze dne 2. 5. 2017, 24. 5. 2017, 5. 6. 2017, 9. 6. 2017, 10. 7. 2017, 25. 7. 2017, 4. 8. 2017, 15. 8. 2017, 17. 8. 2017, 18. 8. 2017, 21. 8. 2017, 25. 8. 2017, 20. 11. 2017 a 22. 11. 2017), jež žalobce podal na jeho chování, jednání a postup. Škoda měla spočívat v nezaviněném nedostatku informací o skutečném odměňování a odměnách srovnatelného státního zaměstnance nepostiženého šikanou přímých nadřízených představených a vycházet z rozdílu mezi dosaženým a potenciálním platovým tarifem, osobním příplatkem a poskytovanými odměnami za období od podání první stížnosti v květnu 2017, která nebyla řádně vyřízena podle příslušných právních předpisů.

[5] Obvodní soud pro Prahu 1 usneseními ze dne 4. 2. 2020, čj. 21 C 15/2019 - 27, a ze dne 3. 2. 2020, čj. 21 C 57/2019 - 36, řízení zastavil (výrok I) s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena státnímu tajemníku v Ministerstvu průmyslu a obchodu (výrok II), a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 300 Kč (výrok III).

[6] Nedostatek pravomoci v obou rozhodnutích odůvodnil Obvodní soud pro Prahu 1 poukazem na § 124 a § 10 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě (dále jen „zákon o státní službě“), a rozsudek ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2470/2012, v němž Nejvyšší soud uvedl, že o výkon státní moci nejde tam, kde stát nevystupuje v tzv. vrchnostenské pozici, nýbrž kde vstupuje do právních vztahů jako jejich účastník rovný s účastníky dalšími. U nároků, kde stát vystupuje jako zaměstnavatel, je dána pracovněprávní odpovědnost. Služební vztahy jsou svou podstatou vztahy státně zaměstnanecké s určitými modifikacemi, které mohou evokovat jisté rysy výkonu veřejné moci, avšak příslušné služební zákony obsahují konkrétní právní úpravu odpovědnosti za škodu v těchto vztazích. Obvodní soud odkázal rovněž na usnesení zvláštního senátu ze dne 15. 1. 2019, čj. Konf 11/2018-16, podle kterého komplexnost právní úpravy odpovědnosti bezpečnostního sboru za újmu způsobenou jeho příslušníkovi porušením právní povinnosti při výkonu služby, v přímé souvislosti s tím nebo pro výkon služby v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů“), neumožňuje posoudit odpovědnost za tytéž újmy podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění

pokračování

pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“). Dle soudu je pravomoc k projednání nároků na náhradu škody způsobené státnímu zaměstnanci vykonávajícímu službu komplexně upravena zákonem o státní službě, který ji svěřuje příslušnému služebnímu orgánu, jímž je v daném případě státní tajemník v Ministerstvu průmyslu a obchodu. Komplexnost úpravy dle zákona o státní službě dovedl rovněž Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 21 Cdo 269/2018.

[7] Usnesením ze dne 3. 4. 2020, čj. 58 Co 115/2020 - 50, Městský soud v Praze potvrdil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. 2. 2020, čj. 21 C 57/2019 - 36, ve výroku I a III a ve výroku II ho změnil tak, že orgánem, jemuž bude věc postoupena, je náměstek pro státní službu Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, jinak ho potvrdil (výrok I) a uložil žalobci povinnost nahradit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 300 Kč (výrok II). Opravným usnesením Městského soudu v Praze ze dne 19. 10. 2020, čj. 58 Co 115/2020 - 69, byl opraven výrok I usnesení téhož soudu ze dne 3. 4. 2020, čj. 58 Co 115/2020 - 50, tak, že namísto „*náměstek pro státní službu Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky*“ zde má být správně uvedeno „*náměstek ministra vnitra pro státní službu při Ministerstvu vnitra České republiky*“.

[8] Městský soud uvedl, že podmínkou použitelnosti zákona č. 82/1998 Sb., o němž žalobce opírá svůj nárok, je vznik újmy v souvislosti s výkonem veřejné moci, kdy stát vystupuje z tzv. vrchnostenské pozice. Výkon služby na základě služebního poměru však sám o sobě povahu výlučně veřejnoprávní nemá, přičemž poukázal na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 18. 11. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1553/2003, a ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2470/2012, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2018, sp. zn. 30 Cdo 1405/2016, a ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 21 Cdo 269/2018. Komplexní úpravu týkající se právních poměrů státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu obsahuje zákon o státní službě v části šesté, konkrétně v § 124, jehož odstavec 1 odkazuje na zákoník práce. Při subsidiárním použití § 265 zákoníku práce lze dovodit, že stát odpovídá státnímu zaměstnanci za škodu, jež mu vznikla při plnění služebních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi porušením právních povinností nebo úmyslným jednáním proti dobrým mravům, a to ze strany kohokoliv, tedy i jeho zaměstnanců. Nárok na náhradu majetkové či nemajetkové újmy, jejichž vznik souvisí s existencí služebního poměru (a to i v případě, že tento již skončil), je věcí služebního poměru, o níž jedná a rozhoduje služební orgán ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o státní službě. Městský soud tak uzavřel, že pravomoc k projednání takového nároku není svěřena soudu, nýbrž příslušnému služebnímu orgánu. Měl-li se v daném případě porušení právních povinností, které vedly ke vzniku újmy, dopustit státní tajemník žalované, je podle § 10 odst. 1 písm. c) zákona o státní službě příslušným služebním orgánem ve vztahu k němu náměstek pro státní službu.

[9] Městský soud v Praze dále usnesením ze dne 22. 5. 2020, čj. 62 Co 131/2020 - 40, potvrdil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 2. 2020, čj. 21 C 15/2019 - 27 (výrok I), a uložil žalobci povinnost nahradit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 300 Kč (výrok II).

[10] Podle Městského soudu v Praze je hmotněprávní základ nároku žalobce dán § 124 odst. 1 zákona o státní službě ve spojení s § 265 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „zákoník práce“). V otázkách spadajících do působnosti zákona o státní službě, tedy i odměňování, rovného zacházení a náhrady škody nemá služební orgán ve vztahu k zaměstnanci postavení takového subjektu, které vyplývá ze zákona č. 82/1998 Sb. Skutečnost, že hmotněprávní základ nároku na náhradu škody je dán pracovněprávní normou, však dle soudu neznámá, že by tím byla založena pravomoc soudů k projednání a rozhodování těchto věcí. Městský soud zdůraznil, že podle § 10 odst. 2 zákona o státní službě ve věcech služebního poměru rozhoduje služební orgán a i ve věcech, které nejsou explicitně uvedeny ve výčtu § 159

zákona o státní službě, ale v nichž se jedná o postupy směřující k vydání rozhodnutí o právech a povinnostech státních zaměstnanců (o jejich založení, změně nebo zrušení), je dána působnost zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „spr. ř.“), a založena pravomoc příslušného služebního orgánu k projednání a rozhodnutí takové věci. Městský soud tak uzavřel, že uplatnění nároku na náhradu škody a nemajetkové újmy způsobené státnímu zaměstnanci služebním orgánem probíhá ve správním řízení, v němž rozhoduje služební orgán, jehož rozhodnutí přezkoumává z hlediska věcné správnosti odvolací služební orgán, což vylučuje pravomoc soudu ve smyslu § 7 o. s. ř.

[11] Náměstek ministra vnitra pro státní službu v návrhu na řešení záporného kompetenčního sporu (Konf 1/2021) uvedl, že postup soudu spočívající v postoupení věci a úvahy, jimiž tento soud odůvodnil nedostatek pravomoci civilního soudu projednat a rozhodnout o nároku na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem Ministerstva průmyslu a obchodu podle zákona č. 82/1998 Sb., nejsou v souladu s ústavními principy, o čemž svědčí náleží Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2020, čj. Pl. ÚS 1/19, který se týkal obdobného kompetenčního sporu. V citovaném nálezu se Ústavní soud zabýval otázkou, zda má ve věci nároku na náhradu újmy způsobené příslušníkovi bezpečnostního sboru nezákonným rozhodnutím ředitele sboru o kázeňském provinění rozhodovat civilní soud podle zákona č. 82/1998 Sb. či ředitel sboru podle § 98 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a dospěl k závěru, že *„rozhodování ve věcech služebního poměru je výkonem veřejné moci, kterou lze uplatňovat podle čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny jen v případech, mezích a způsobu, které stanoví zákon [náleží sp. zn. III. ÚS 2428/13 ze dne 13. 6. 2014 (N 123/73 SbNU 869)]. Služební funkcionář při rozhodování ve věcech služebního poměru vystupuje ve vrchnostenském postavení a rozhoduje o právech a povinnostech příslušníků bezpečnostního sboru. Jedná se proto o zvláštní druh správního řízení, na které se subsidiárně použije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018 č. j. 5 As 8/2017 - 26).“*

[12] Podle náměstka ministra vnitra vystupoval státní tajemník v Ministerstvu průmyslu a obchodu vůči žalobci v obdobném postavení jako služební funkcionář vůči příslušníkovi bezpečnostního sboru a závěry uvedené ve výše citovaném nálezu Ústavního soudu jsou tedy aplikovatelné i na rozhodování v nyní řešené věci. Bylo by totiž nelogické, aby v případě škody nebo újmy plynoucí z nezákonného rozhodnutí vydaného v řízení ve věcech služby byly závěry Ústavního soudu aplikovatelné a v případě škody nebo újmy plynoucí z žalobcem tvrzeného nesprávného úředního postupu, např. při vyřizování stížností, tyto závěry neplatily. Vyloučení aplikace zákona č. 82/1998 Sb. vůči státním zaměstnancům podle zákona o státní službě by stejně jako u příslušníků bezpečnostních sborů patrně vedlo ke vzniku paralelní rozhodovací činnosti správních orgánů a správních soudů vedle poměrně ustálené judikatury k zákonu č. 82/1998 Sb., vztahující se k témuž nároku, což považuje Ústavní soud za nebezpečné rozkolísání přístupu k rozhodování o náhradě újmy způsobené nezákonným výkonem veřejné moci.

[13] Náměstek ministra vnitra pro státní službu pro úplnost dodal, že i kdyby měl o uplatněném nároku žalobce rozhodnout služební orgán, nemohl by jím být právě on, neboť v této věci nevystupoval ve vztahu k žalobci jako služební orgán a navíc by takový postup vedl k popření principu dvojinstančnosti správního řízení. Podle § 10 odst. 1 písm. c) zákona o státní službě je náměstek pro státní službu služebním orgánem vůči vedoucímu úřadu, který nemá nadřazený služební úřad, státnímu tajemníkovi a personálnímu řediteli sekce pro státní službu. Vůči ostatním státním zaměstnancům je podle § 10 odst. 1 písm. f) zákona o státní službě služebním orgánem vedoucí služebního úřadu nebo státní tajemník. Z uvedeného podle náměstka ministra vnitra vyplývá, že jeho pravomoc ve věcech služby státních zaměstnanců Ministerstva průmyslu a obchodu přichází v úvahu teprve až ve druhém stupni správního řízení,

pokračování

tj. v odvolacím řízení, což plyne rovněž ze znění § 168 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 162 odst. 4 písm. a) zákona o státní službě. Ze závěru vyjádřeného ve výše citovaném nálezu Ústavního soudu, že postup, podle něhož by o nároku rozhodoval tentýž orgán, který se měl dopustit tvrzené újmy, zakládá značné systémové riziko podjatosti, navíc podle náměstka ministra vnitra pro státní službu nevyplývá, že by Ústavní soud vůbec připustil možnost, že by věc mohl vyřizovat nadřízený služebního funkcionáře.

[14] Státní tajemnice v Ministerstvu průmyslu a obchodu v návrhu na řešení záporného kompetenčního sporu (Konf 2/2021) uvedla, že po postoupení věci Obvodním soudem pro Prahu 1 prováděla úkony v řízení s cílem zjistit stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 spr. ř.; vzhledem k dopisu náměstka ministra vnitra pro státní službu ze dne 12. 1. 2021, kterým byla informována, že tento podal ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 21 C 57/2019 návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu, však považuje za nežádoucí v řízení pokračovat vydáním rozhodnutí, neboť by to bylo v rozporu s § 2 odst. 4 spr. ř. Státní tajemnice v Ministerstvu průmyslu a obchodu se tak ztotožnila s argumentací uvedenou v návrhu náměstka ministra vnitra pro státní službu na řešení záporného kompetenčního sporu.

[15] K návrhu státní tajemnice v Ministerstvu průmyslu a obchodu na rozhodnutí kompetenčního sporu se vyjádřil žalobce, který uvedl, že v současnosti řeší rovněž spor o skončení svého služebního poměru. Současnou situaci považuje žalobce za prokazatelné vyústění šikanózního postupu vůči němu, který se projevil až úkornou snahou státní tajemnice v Ministerstvu průmyslu a obchodu, příslušného představeného v Ministerstvu průmyslu a obchodu a vedoucího oddělení meziresortních záležitostí, zpracovat a schválit co nejhorší služební hodnocení žalobce bez doložení relevantních podkladů stanovených zákonem o státní službě. Řízení o kompetenčním sporu považuje žalobce za nepřípustnou snahu státní tajemnice co nejvíce oddálit rozhodování sporu o škodě způsobené žalobci zpracováním a následným schválením vykonstruovaného služebního hodnocení, v jehož důsledku byl žalobce připraven o dobrou pověst, poškozen zdravotně a psychicky a byla mu neoprávněně odebrána část platu v podobě odpovídající výši osobního příplatku. Žalobci měla být rovněž odepřena možnost podílet se na zpracování takových služebních úkolů, které ostatní zaměstnanci zařazené v oddělení meziresortních záležitostí včetně představeného opravňovaly k pobírání mimořádných odměn za zpracování zvláštních úkolů, přičemž žalobce o jejich existenci nebyl nikdy informován. Z postupu státní tajemnice je dle žalobce zřejmé, že se snaží vyhnout odpovědnosti za svoje předchozí konání z pozice služebního orgánu v Ministerstvu průmyslu a obchodu. Tvrzení státní tajemnice, že v řízení prováděla úkony s cílem zjistit stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 spr. ř., považuje žalobce za zcela účelové, když ani nebyl informován o zahájení nějakého řízení v souvislosti s jeho nárokem na náhradu škody a nemajetkové újmy. Začátkem roku 2021 byl žalobce státní tajemnicí v Ministerstvu průmyslu a obchodu vyzván, aby se seznámil s podklady pro vydání rozhodnutí, avšak v příslušných protokolech je žalobce označen jako účastník řízení o skončení služebního poměru podle § 72 odst. 1 písm. d) zákona o státní službě. Součástí těchto podkladů je služební hodnocení žalobce zpracované Mgr. N. ze dne 14. 9. 2018 s výsledkem 0,3 bodů, které však bylo vyhotoveno mimo veškeré zákonem stanovené termíny a není tedy zřejmý důvod ani účel jeho zpracování. Dále jsou zde protokoly o výsledku svědků z května 2018 ve věci šetření bossingu v oddělení meziresortních záležitostí, z nichž však nevyplývá, jakou souvislost mají se služebním hodnocením žalobce za období od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016. Shromážděné podklady považuje žalobce za naprosto šokující ukázkou přístupu k řešení služebních záležitostí, v nichž na jedné straně vystupuje představený a na druhé straně bezprostředně podřízený státní zaměstnanec. Státní tajemnice totiž pravděpodobně shromáždila do spisu pouze podklady negativně zaměřené vůči žalobci, jejichž obsah je dle žalobce pomlouvačný a dehonestující, čímž porušila příslušná ustanovení správního

řádu. Žalobce má za to, že státní tajemnice v Ministerstvu průmyslu a obchodu rozhodně nevystupuje jako nestranná úřední osoba, nýbrž jako aktivní účastník sporu hájící svoje předchozí protiprávní kroky. Z úředních kroků státní tajemnice v Ministerstvu průmyslu a obchodu a náměstka ministra vnitra pro státní službu žalobce usuzuje na jejich nespokojenost s rozhodnutím Obvodního soudu pro Prahu 1 i Městského soudu v Praze. Ze skutečnosti, že ani jeden z nich nevyužil možnosti podat odvolání a případně dovolání proti rozhodnutím soudů a dalších časových prodlev je dle žalobce zřejmý zájem služebního orgánu v Ministerstvu průmyslu a obchodu se rozhodování v uvedené věci zbavit.

[16] Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním orgánem a soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

[17] Podle § 4 zákona č. 131/2002 Sb. na řízení před zvláštním senátem se přiměřeně užijí ustanovení části třetí hlavy první soudního řádu správního.

[18] Podle § 39 odst. 1 s. ř. s. platí, že samostatné žaloby směřující proti těmž rozhodnutí anebo proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí, může předseda senátu usnesením spojit ke společnému projednání.

[19] Z obou návrhů na řešení záporných kompetenčních sporů, je zřejmé, že řešené věci spolu skutkově i právně souvisejí, zvláštní senát proto s ohledem na uvedené rozhodl výrokem I tohoto usnesení v souladu s § 39 odst. 1 s. ř. s. o spojení obou věcí ke společnému projednání.

[20] Podle § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. je negativním kompetenčním sporem spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků. V nyní rozhodované věci popřeli svou pravomoc Obvodní soud pro Prahu 1 a Městský soud v Praze i navrhovatelé, jedná se proto o negativní kompetenční spor mezi soudy a orgány moci výkonné [§ 1 odst. 1 písm. A) zákona č. 131/2002 Sb.], k jehož projednání je příslušný zvláštní senát.

[21] Postupující soudy vyšly z toho, že posuzovaná věc nespadá do působnosti zákona č. 82/1998 Sb., nýbrž do působnosti zákona o státní službě, podle kterého ve věcech služebního poměru rozhoduje služební (tj. správní) orgán. Zvláštní senát se proto primárně zabýval otázkou, zda i v případě aplikace zákona o státní službě na posuzovanou věc by byla dána pravomoc služebního orgánu. Přitom nepřehlédl, že žalobcem uplatňované nároky vychází z postupu státního tajemníka v Ministerstvu průmyslu a obchodu, který mu neposkytl ochranu před šikanózním jednáním tehdejšího představeného žalobce (jeho nečinnosti), příp. že se uvedené jednání odrazilo i v nezákonném rozhodnutí o platu.

[22] Podle § 98 zákona o státní službě se na rovné zacházení a zákaz diskriminace ve služebním poměru § 16 a § 17 zákoníku práce použijí obdobně.

[23] Podle § 16 zákoníku práce zaměstnavatelé jsou povinni zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní podmínky, odměňování za práci a o poskytování jiných peněžitých plnění a plnění peněžité hodnoty, o odbornou přípravu a o příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání (odstavec 1). V pracovněprávních vztazích je zakázána jakákoliv diskriminace, zejména diskriminace z důvodu pohlaví, sexuální orientace, rasového nebo etnického původu, národnosti, státního občanství, sociálního původu, rodu, jazyka, zdravotního stavu, věku, náboženství či víry, majetku, manželského a rodinného stavu a vztahu nebo povinností k rodině, politického nebo jiného smýšlení, členství a činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, v odborových

pokračování

organizacích nebo organizacích zaměstnavatelů; diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství, otcovství nebo pohlavní identifikace se považuje za diskriminaci z důvodu pohlaví (odstavec 2). Pojmy přímá diskriminace, nepřímá diskriminace, obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci a případy, kdy je rozdílné zacházení přípustné, upravuje antidiskriminační zákon (odstavec 3). Za diskriminaci se nepovažuje rozdílné zacházení, pokud z povahy pracovních činností vyplývá, že toto rozdílné zacházení je podstatným požadavkem nezbytným pro výkon práce; účel sledovaný takovou výjimkou musí být oprávněný a požadavek přiměřený. Za diskriminaci se rovněž nepovažují opatření, jejichž účelem je odůvodněno předcházení nebo vyrovnání nevýhod, které vyplývají z příslušnosti fyzické osoby ke skupině vymezené některým z důvodů uvedených v antidiskriminačním zákonu (odstavec 4).

[24] Podle § 17 zákoníku práce právní prostředky ochrany před diskriminací v pracovněprávních vztazích upravuje antidiskriminační zákon.

[25] Podle § 10 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), dojde-li k porušení práv a povinností vyplývajících z práva na rovné zacházení nebo k diskriminaci, má ten, kdo byl tímto jednáním dotčen, právo se u soudu zejména domáhat, aby bylo upuštěno od diskriminace, aby byly odstraněny následky diskriminačního zásahu a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění (odstavec 1). Pokud by se nejevilo postačujícím zjednání nápravy podle odstavce 1, zejména proto, že byla v důsledku diskriminace ve značné míře snížena dobrá pověst nebo důstojnost osoby nebo její vážnost ve společnosti, má též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích (odstavec 2). Výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo (odstavec 3).

[26] Zásadu rovného zacházení upravuje zákon o státní službě prostřednictvím odkazu na zákoník práce jako povinnost služebního orgánu určitým způsobem zacházet se státními zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní a mzdové podmínky, o poskytování jiných peněžitých plnění a plnění peněžité hodnoty, o odbornou přípravu a o příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání. Ze zásady rovného zacházení vyplývá požadavek, aby právní předpisy, kolektivní smlouvy (či praxe služebního orgánu) bezdůvodně nezvýhodňovaly, ani neznevýhodňovaly státní zaměstnance před ostatními srovnatelnými státními zaměstnanci. V případě zákazu diskriminace se jedná o zákaz odlišného zacházení ze stanovených důvodů, jimiž jsou pohlaví (za niž se považuje též diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství, otcovství nebo pohlavní identifikace), sexuální orientace, rasového nebo etnického původu, národnosti, státního občanství, sociálního původu, rodu, jazyka, zdravotního stavu, věku, náboženství či víry, majetku, manželského a rodinného stavu a vztahu nebo povinností k rodině, politického nebo jiného smýšlení, členství a činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, v odborových organizacích nebo organizacích zaměstnavatelů. Podstatou diskriminace je právě určité odlišné či rozdílné zacházení (srov. § 16 odst. 3 zákoníku práce), které zákaz diskriminace v rozsahu diskriminačních důvodů činí nedovoleným. Smyslem zákazu diskriminace je zamezit zvýhodňování či znevýhodňování jedinců podle charakteristik stereotypně připisovaných skupině, za jejíž příslušníky jsou považováni. Zákaz diskriminace má pro zásadu rovného zacházení rozhodující význam v tom, že právní prostředky ochrany před porušením zásady rovného zacházení zákoník práce neupravuje. Antidiskriminační zákon v § 10 odst. 1 sice nejprve rozlišuje mezi porušením práv a povinností vyplývajících z práva na rovné zacházení a diskriminací, v případě nápravných právních prostředků se však již výlučně zmiňuje o upuštění od diskriminace a odstranění následků diskriminace. Z platné úpravy tedy vyplývá, že porušení zásady rovného zacházení je nutno řešit jako případ zakázané diskriminace (viz Pichrt, J., Kaucký,

J., Kopecký, M. a kol. Zákon o státní službě. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 342 - 343. ISBN 978-80-7598-654-2).

[27] Obdobně Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 30. 11. 2021, sp. zn. 21 Cdo 3858/2020, uvedl, že „na rozdíl od zákažu diskriminace nemusí být pobutkou (motivem) nerovného zacházení některý z diskriminačních důvodů. Pojem ‚bossing‘ není zákonným termínem; půjde-li o nežádoucí chování související s některým z diskriminačních důvodů, může naplnit znaky skutkové podstaty obtěžování ve smyslu § 4 odst. 1 antidiskriminačního zákona (...). Bude-li chybět některý z diskriminačních důvodů, může být toto chování posouzeno jako porušení povinnosti zaměstnavatele zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci v zákonem upravené oblasti. (...) Je-li prokázáno nerovné zacházení, ale zároveň i to, že jeho motivem nebyl některý z diskriminačních důvodů, neměl by se způsob ochrany měnit jen proto, že důvodem znevýhodňujícího zacházení byly jiné pobutky (např. osobní zášť), je-li zřejmé, že na závěru o dopadech protiprávního jednání do osobnosti zaměstnance se tím (zpravidla) nic nezmění“, a proto dospěl Nejvyšší soud k závěru, „že „právní prostředky ochrany zaměstnance před nerovným zacházením upravuje antidiskriminační zákon“.

[28] Žalobce uvedl, že v letech 2015 až 2018 byl vystaven šikanóznímu chování tehdejšího představeného Mgr. F. N. spočívajícím v pomluvách, neoprávněných výtkách a dopisech, zadávání nesmyslných a neoprávněných úkolů, nezadávání žádných služebních úkolů, ukládání povinností neodpovídajících oboru služby, stálé kritice, ponižujících výrocích, snižování pracovních schopností a znalostí žalobce, což vedlo ke zpracování služebního hodnocení žalobce za rok 2016 v rozporu s příslušnými právními a služebními předpisy, nečinnosti státního tajemníka v Ministerstvu průmyslu a obchodu, pokud jde o vyřizování stížností podaných žalobcem na Mgr. F. N. ke služebnímu hodnocení žalobce za rok 2016 a následnému vydání rozhodnutí o platu, které bylo zrušeno rozhodnutím náměstka ministra vnitra pro státní službu.

[29] Aniž by zvláštní senát považoval za nutné se blíže vyjadřovat k otázce, zda žalobou uplatněné nároky je na místě právně posoudit podle zákona č. 82/1998 Sb. (z titulu nesprávného úředního postupu a nezákonného rozhodnutí) či zákona o státní službě (z titulu porušení zásady rovného zacházení), je zřejmé, že ani v případě zákona o státní službě by nebyla dána pravomoc navrhovatelů – služebních funkcionářů, neboť v případě nároků vyplývajících z porušení zásady rovného zacházení je podle § 10 odst. 3 antidiskriminačního zákona ve spojení s § 98 zákona o státní službě a § 17 zákoníku práce příslušný rozhodnout soud v občanském soudním řízení ve smyslu § 7 o. s. ř. Protože ani v případě posouzení uplatněných nároků podle zákona č. 82/1998 Sb. nemůže být o pravomoci soudů v občanském soudním řízení žádných pochyb, ostatně ani účastníci v tomto směru nic jiného nenamítají (srov. též § 6 odst. 1 a 6 a § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb.), nemůže být dána pravomoc navrhovatelů, jako služebních (správních) orgánů.

[30] Protože o uplatněných nárocích žalobce na náhradu škody a nemajetkové újmy je tak jako tak příslušný vydat rozhodnutí soud, rozhodl zvláštní senát podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., jak je uvedeno ve výroku II. Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. současně zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Zvláštní senát proto výrokem III zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2020, čj. 58 Co 115/2020 - 50, a ze dne 22. 5. 2020, čj. 62 Co 131/2020 - 40, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. 2. 2020, čj. 21 C 57/2019 - 36, a ze dne 4. 2. 2020, čj. 21 C 15/2019 - 27.

[31] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Obvodní soud pro Prahu 1 bude tedy dále pokračovat

pokračování

v řízeních vedených pod sp. zn. 21 C 15/2019 a sp. zn. 21 C 57/2019, o náhradu škody a nemajetkové újmy.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. ledna 2022

Mgr. Radovan Havelec
předseda zvláštního senátu